

WAT OVERBLIJFT

Leesexemplaar

Wat
overblijft

Ingrid
Vander
Veken

Polis

VOOR GEORGES [1935-2018]
EN KAREL [1946-2018]

1

Life has a way of talking
to the future.
It's called memory.

— Richard Powers, *The Overstory*

Wanneer begint afscheid? Begint het wanneer je iemand achterlaat of wanneer je besluit dat te doen? Of begint het al veel vroeger, wanneer je iemand voor het eerst ontmoet? Een beetje zoals doodgaan begint bij geboren worden.

En vervang nu iemand door iets. Een huis bijvoorbeeld. Dit huis. Ik betrok het uit noodzaak, nu laat ik het achter uit noodzaak. De cirkel is rond en ik houd van mooie cirkels. Maar kun je ook houden van een ongewenst huis?

Niet dat dit afscheid me overvalt, het zit er al veel langer aan te komen. Sinds die lentedag meer bepaald, waarop ik eensklaps op straat door mijn knie zakte en niet meer verder kon.

Maar er is een verschil tussen beseffen dat je moet vertrekken en besluiten om het te doen, zoals er ook een verschil is tussen dat besluit en het vertrek zelf. Beide verschillen laten zich uitdrukken in tijd, en ik bevind me op het kruispunt van de twee.

Hoeveel er achter me ligt weet ik, hoeveel er voor me ligt niet. En er is meer, veel meer wat ik nog niet weet. Maar ook dat weet ik niet.

Zal ik beginnen bij het allereerste begin? Ik was naar binnen gestapt, had de dubbele deur opgeduwd, twee

stappen naar voren gezet. Het raam had ik de rug toegedraaid, de straatkant kon me gestolen worden.

Ik keek de andere kant op, dwars door het huis heen. Wat ik zag, waren drie opeenvolgende kamers. Zonlicht dat door de koepel viel, daarachter alle tinten groen met oudroze vlekken. Een stadstuin met bloeiende rozen. 'Ik bel u morgen', zei ik tegen de lange, bleke man die me vergezelde.

Ik had hem gebeld. Hij vroeg of ik een beslissing had genomen. En ik had ja gezegd. Ja tegen een man en een huis die ik nooit eerder had gezien.

Dienstbaarheid, meer verwachtte ik niet van dit huis. Maar misschien verkiest u een romantischer versie? Laat ik de noodzaak dan liefde noemen, die van een man die me in naam daarvan opsloot. Me achtervolgde wanneer ik vluchtte, me dwong met hem terug te keren tussen vier muren.

Ik telde de messen in de keukenla, klopte aan bij de politie. Maar die gaf enkel thuis als er iemand dood was, en daar was ik nog niet aan toe. Dagen en nachten gingen voorbij, liepen in elkaar over. En ergens in die tijdloze tijd ontstond de bres waardoor ik ontsnapte. Ik verruilde vier muren voor vier andere muren. Deze muren.

Nee, het was geen liefde op het eerste gezicht. Daar was het huis veel te klein en te banaal voor, te verknoeid en verwaarloosd ook. Los daarvan was een sentimentele bliksemingslag wel het laatste waar ik naar op zoek was.

Door hormonen opgestookte gevoelens, ik had er mijn bekomst van.

Dan liever een verstandshuwelijk. De beste, beweren sommigen, en daar kon ik me iets bij voorstellen. Temeer omdat mijn onroerende bruidegom, behalve aan mijn nood en mijn argwaan, ook beantwoordde aan mijn beperkte financiële armslag.

Eén voorname component ontbrak evenwel aan ons verbond. Een verstandshuwelijk beoogt duurzaamheid, vandaar de grondige screening vooraf – indien niet door beide partijen zelf, dan minstens door hun bezorgde, welmenende ouders.

Bestendigheid echter was wel de laatste van mijn zorgen. Hoelang ik hier zou blijven wist ik niet, alleen wat ik tot zolang wilde: alles wat mijn vorige onderkomen me niet had geboden. De veiligheid van een deur, de vrijheid van een sleutel. Niet meer, in geen geval minder.

Wat maakte het dan uit dat ik niets wist van dit huis? Ik had er de bleke man van alles over kunnen vragen. Wie erin had gewoond, wanneer het zo was verknoeid, wat zijn aandeel daarin was geweest, waarom hij er zich nu van onttreed. Maar dat had ik niet gedaan.

Nog één keer heb ik hem teruggezien, de tijd van een handtekening. Hij was een zure, onaantrekkelijke man, met klamme handen. Ik vermoedde dat hij niet van het huis hield en niemand van hem.

Twee koffers. Meer bezat ik niet, wilde ik niet bezitten. Ik had ze neergezet, klaar om elk ogenblik weer te vertrekken. Dat ik de handtekening van de bleke man goed moest bewaren, was me bezworen. Dus had ik haar opgeborgen in een map en op de bodem van de kleinste koffer gelegd.

Ik had de lege kamers niet geteld, ze geen naam gegeven. Dat ze hol klonken, stoorde me niet. Ze bevielen me zoals ze waren, wit en kaal. 'Wit is een manier om opnieuw te beginnen', schrijft de Britse auteur en keramist Edmund de Waal in *De witte weg*, een boek over de geschiedenis van porselein. 'Het gaat niet om goede smaak, witte potten maken ging nooit over goede smaak, porselein is een manier om opnieuw te beginnen, je weg te vinden, een weg en een omweg naar jezelf.'

Dit huis was mijn porselein. Elke ochtend vertrok ik naar mijn dagtaak, om me heen spiedend als een dief. Elke avond verschanste ik me, draaide de deur op slot en liet de luiken neer.

Ik maakte binnenskamers een buitenverblijf, pootte strandstoelen neer aan weerszijden van een parasol. Kookte op een kampeerpitje een driegangenaaltijd en serveerde die op een roestige, van het stort geredde cafétafel. Legde op de eerste verdieping een matras op de grond,

die ik holderdebolder over de trap naar beneden sleurde, als de nachten te warm werden en de tuin me lonkte.

Het was een lange, hete zomer. Ik bedreef de liefde in bossen en maisvelden, galoppeerde tussen striemende takken op de rug van teugelloze paarden. Wie zich waagde in mijn nest, verdreef ik eruit als een koekoeksjong – indien mogelijk beleefd, indien nodig brutaal.

Aanrakingen duldde ik, indringers niet. Na de man die ik was ontvlucht waren alle andere mannen verdacht. Wie naar mij lachte, hield een dolk tussen zijn tanden. Wie mij beminde, loog en bedroog. Wie mij omhelsde, verstikte me, zoals hij dat had gedaan. Zo dichtbij zou niemand meer komen.

Wanneer wordt een huis een huis? Bij de gedachte eraan, bij het ontwerp en de plannen? Wanneer de eerste steen wordt gelegd of de laatste steen op de voorlaatste wordt gestapeld? Of wanneer het leven bezit neemt van die stenen?

De zomer was voorbijgegaan. In de tuin verkleurden het groen en oudroze. De bomen verloren hun bladeren, de rozenbottels bloosden dieprood. En nog was ik niet vertrokken.

Ik had mijn koffers uitgepakt. De handtekening van de bleke man in veiligheid gebracht in een kluis. Spijkers in de muren geslagen, gordijnen voor de ramen gehangen. Kon je dit wonen noemen?

De blik van bezoekers beantwoordde de vraag die niet eens in me opkwam. Ik las er verbazing in, niet zelden ontzetting. Hun beleefde zwijgen en ongelovige lachjes ontgingen me niet: arm kind! Terwijl ik me rijk voelde, rijk van vrijheid.

Op het medeleven van familie en vrienden volgden goedbedoelde giften. Tweedehands meubels en overtollig serviesgoed, ik bedankte ervoor en gaf ze een plaats, zonder dat het me bezwaarde. Hoe kon wat geen belang had het ooit krijgen? Ik kon er me zo weer van ontdoen.

Behalve dat ik dat niet deed. Het huis veranderde in een depot voor alles wat me aanwaaide. Maar ondertussen bleef ik in gedachten wie ik me had voorgenomen te zijn: een zigeunerin in een woonwagen.

Geteld had ik de kamers nog altijd niet, het waren er niet veel, maar het waren er voldoende. Namen gaf ik ze wel, maar aarzelend en op voorwaarde dat ze zich daartoe niet lieten herleiden.

Huizen die hun bewoners regels opleggen, zijn als houders waarop staat waarvoor ze dienen. 'Pasta' op een bokaal waarin je net zo goed bonen kunt bewaren, 'koffie' op een beker waaruit zich ook soep laat slurpen. Waarom zou een bureau niet uitnodigen tot verkwikkende nachtrust, een keuken tot stomende seks?

Ik wilde alle kanten op kunnen, het huis had maar te volgen, en dat deed het. Zelfs toen liefde me leerde opnieuw 'wij' te zeggen, mijn hervonden vertrouwen zich vertaalde in vastigheid, mijn woonwagen geen wielen meer behoefde. Tot op die lentedag waarop zich de noodzaak aandienende die de cirkel van aankomen en vertrekken rond maakte. En ditmaal was er geen sprake van liefde.

Een gewrichtsmuis noemde de dokter het, en dat hij zelden zo'n mooie gezien had, voegde hij eraan toe. Nooit eerder had ik het woord gehoord, het had een bijna erotische bijklank, al associeerde ik het toch vooral met een uitgestorven knaagdiersoort. De vlek die de dokter me op de röntgenfoto aanwees, floot mijn fantasie echter meteen terug.

Enkele weken later ging ik onder het mes. In tegenstelling tot de door haar aangerichte ravage bleek de gewrichtsmuis onvindbaar. IJspikken, noemde de chirurg zijn poging tot schadeherstel, een woord dat ik evenmin kende en witblauwe beelden opriep van een Noordpoolexpeditie. Ik keerde ervan terug met een bijgeknipte meniscus en gaatjes in mijn tot poolijs bevorderde bot. Daarin vielen geen vissen te vangen zoals bij de Eskimo's, maar bloedpropjes die vanuit mijn beenmerg opborrelden ter ondersteuning van mijn gehavende kraakbeen. En dat het veel erger met me gesteld was dan hij had ingeschat, gaf de chirurg me nog mee bij wijze van schouderklopje.

Een dag en een nacht. Meer had het huis niet nodig om te veranderen in een gravure van Escher. Trappen bij de voordeur, trappen naar het toilet en de badkamer, trappen naar de slaapkamer en mijn werkkamer. Ergens boven in een kast moest nog een zwarte linnen tas met linten lig-

gen, lang genoeg om rond mijn hals te hangen. Maar snel even ladder op en af was er niet meer bij, mijn huisgenoot moest hem voor me zoeken.

Ik stopte het hoognodige in de tas – lippenbalsem, zakdoek, mobiele telefoon, pen en notitieboekje –, hing hem om en begon aan mijn reis binnenshuis. Me hogerop duwend, zittend op de trap, handpalmen naast mijn heupen. Trede na trede, mijn krukken hijsend bij elke derde trede. Nogeen geluk dat dit niet een van die strakke designwoningen met open trap was. Aan de ouderwetse houten leuning met dito spijlen kon ik me tenminste optrekken.

Zwetend en vloekend haalde ik de finish van mijn olympische discipline. Alwaar me geen ereschavot of medaille wachtte, maar een weinig rooskleurig vooruitzicht. Zelfs als ik de gewrichtsmuis klein kreeg, zouden op een dag in mijn slinkende toekomst deze trappen te hoog gegrepen zijn.

Bij de gedachte aan een gedwongen vertrek, van de ene dag op de andere, dienden zich futuristische nachtmerries aan. Een inderhaast betrokken appartement, benepen en ongezellig, verstoken van het miniemste zonnestraaltje. Of erger nog, in een naar soep en ontsmettingsmiddel ruikende serviceflat – ‘En, madammeke, hoe is het met ons vandaag?’

In felroze neonletters floepte de boodschap aan: beter voorkomen dan genezen. Of, in mijn geval, in omgekeerde volgorde. Maar dan wel: onverwijd.

Gelukkig was er ook een optimistischer versie, waarin ik eindigde zoals ik begonnen was. Met hoeveel genoeg had ik me niet genesteld in mijn benepen, allesbehalve riante studentenkot? Had dat eerste zelfstandige onderkomen me niet alles geboden wat ik wenste? Wel dan.

Wie vandaag de dag aan studenten wil verhuren, weet waaraan hij zich moet houden. Per tien bewoners is een gemeenschappelijke douche verplicht, per zes een gemeenschappelijk toilet. De gemeenschappelijke keuken moet uitgerust zijn met een koelkast, een kooktoestel, koud en warm water. Ze moet minimaal zes vierkante meter groot zijn, te vermeerderen vanaf de vijfde bewoner met anderhalve vierkante meter per persoon. Elke kamer moet beschikken over een veilig verwarmingstoestel en voldoende aansluitingspunten voor verlichting en elektriciteit. En ga zo maar door.

In weerwil van die regelgeving, met labels en kwaliteitscontroles als schildwachten, blijkt het vertimmeren van een huis tot studentenverblijf een hoogst lucratieve belegging. Van de weeromstuit kunnen huisjesmelkers van de oude stempel niet langer terecht bij wie met groeiende kennis een toekomst opbouwt. Hun pecuniaire heil ligt bij wie geen toekomst kán plannen, wegens te druk met overleven. Illegalen, gastarbeiders, vluchtelingen,

verarmde burgers, al wie zich tussen wetten en welvaart door een weg baant naar zwartwerk, voedselbanken, Moeders voor Moeders.

Het kleinste wonen als graadmeter van een veranderende samenleving – maar is niet alle wonen dat, in om het even welke vorm en tijd? Alleen was ik, op mijn luttele vierkante meters in dat vervallen herenhuis, nog lang niet aan dat inzicht toe. Ik had wel wat beters te doen.

Woodstock hand in hand met mei '68, de betogingen waren ernaar, de idealen ook. Een pil maar nog geen aids, autoriteit op de schop en vrijheid boven. Het was de tijd van minder, niet meer regels.

Mijn kotbaas was een in zwart leer geklede vrijgezel die op een oude motorfiets de binnenstad onveilig maakte. Hij had het pand geërfd van een tante, hokte zelf in de kelder en verhuurde de rest aan studenten. Het bracht hem net voldoende op om van te leven, dankzij een hoogst merkwaardige combinatie van gierigheid en creativiteit.

Als collectieve keuken en badkamer fungeerde een aan de binnenplaats palend onverwarmd hok, voorzien van een tweepits fornuisje en een gordijnloze douche met gerantsoeneerd water. Om het eveneens collectieve toilet te bereiken moest je eerst door die multifunctionele ruimte heen en vervolgens de binnenplaats over. Daar wachtte je een ingenieus katrollenwonder: pas als je zat, floepte het 25 wattpeertje aan; stond je weer rechtop, dan klapte in het pikdonker de bril tegen je blote bips.

Draaide je je kamerdeur op slot, dan viel de gasradiator uit. De inrichting van de kamers beperkte zich tot een bed, zo smal dat je er om de haverklap uit rolde, laat staan dat je het zou delen met je lief. Wat vanzelfsprekend het opzet was, waar moest het anders heen met zijn zorgvuldig gebudgetteerde verbruik?

Wierp je op dat zoveel krapte niet bepaald bevorderlijk was voor de seksuele bevrijding, waarvan hij zich toch een fervent verdediger toonde, dan schoof hij je zijn exemplaar van *Variaties* onder de neus. Een met foto's geïllustreerd overzicht van alle mogelijke standjes, samen met Mao's rode boekje zowat de bijbel van die jaren. Een goed potje vrijen kon overal, en niet enkel horizontaal!

Toch deerde mijn spartaanse nest mij niet, laat staan dat ik er een voorbode in zag van het lege witte huis waarin ik later zou belanden. Integendeel, alsnog vrij van bindingsangst, stelde ik me in de beste burgerlijke traditie voor hoe het zou zijn om straks voluit te wonen.

Binnen mijn beperkte mogelijkheden deed ik alvast een poging. Ik verborg de poten van het smalle bed onder een oud gordijn met grote blauwe bloemen. Behing de muren met uit tijdschriften geknipte foto's waarin datzelfde blauw overheerste. Lakte een afgedankt tafeltje knalrood, schoof er twee scheefgezakte Spaanse stoeltjes bij. Ziezo, thuis!

Het was daar, op een van die toen nog gsm'loze dagen, dat mij het telegram werd bezorgd: mijn grootmoeder

was overleden. Dat dit ooit zou gebeuren wist ik, ik had het me vaak genoeg voorgesteld, hopen er dan beter op voorbereid te zijn. Het hielp geen zier, het was precies zoals ik het had voorvoeld. Het was mijn eerste afscheid en het was verwoestend.

Ervaring zou me spoedig leren dat afscheid onafwendbaar is. Dat pijn hoort bij liefde, verlies bij bezit, vertrek bij aankomst. Je begint met niets en eindigt met niets, en daartussen ligt wat wij leven noemen. Soms ook verdriet of gemis of heimwee.

Maar afscheid van een huis, van dit huis? Meer dan een koele minnares van deze muren en hun uitdijende inboedel was ik nooit geweest. Gelet op mijn aan onverschilligheid grenzend opportunisme zou eruit vertrekken kinderspel worden. Een hinkelsprongetje, meer niet.

Was het zelfbedrog? Na de gewrichtsmuis waren de krukken zoekgeraakt, na de krukken ook de urgentie. Of had ik die uit het oog verloren zodra ik weer gezwind de trap op en af kon? Als het al zelfbedrog was, had ik daar een afdoende verklaring voor. Juist omdat ik nergens wilde belanden waar ik liever niet wilde zijn, was het zaak geen tweede keer halsoverkop te beslissen. Want was dat niet wat ik had gedaan toen ik hier mijn intrek nam?

Behalve over een uitmuntend alibi beschikte ik over een overtuigende medeplichtige. Hij die me had geleerd opnieuw 'wij' te zeggen, die ik als eerste weer dichterbij had geduld. Meer dan een onverschillig schouderophalen had hij het huis nooit gegund. 'Ach, het is maar een hoop stenen!' Wat handig, vond ik, dat hij er net zo over dacht als ik.

Tot ik gewag maakte van verhuizen. Toen had hij er iets aan toegevoegd wat zijn schokschouderen ontkrachtte. Dat hij er niet uit weg wilde, uit die hoop stenen van hem. Dat ze hem, als hij het voor het zeggen had, naar buiten zouden moeten dragen met de voeten vooruit.

Het was geen sentimentele prietpraat, wist ik, daar had hij een bloedhekel aan. Het was een rationele en bovenal vooral praktische overweging. Wat hij bedoelde was niet zozeer: bespaar me het afscheid. Als wel: bespaar me het gedoe.

Geruime tijd hield ik ze beide op afstand, het afscheid en het gedoe. Vastgoedkaternen bladerde ik enkel nog pro forma door, aangezien elk alternatief strandde op mijn uitstelgedrag en zijn honkvaste blik. Mijn uitermate verstandige voornemen veranderde in een uitermate abstract voornemen. En toen gebeurde wat ik niet had verwacht – en al helemaal niet van hem.

Die dag was hij teruggekeerd van een tochtje door de buurt. Hij hing zijn jas aan de kapstok, maar ging niet zoals anders naar binnen. Hij bleef staan op de drempel van de woonkamer, zijn ietwat plechtstatige houding stelde een belangrijke mededeling in het vooruitzicht, en die kwam er ook. Gelet op de inhoud was de toon ongevoelzaam resoluut en onbegrijpelijk opgetogen. ‘Ik denk’, zei hij, ‘dat ik iets heb gevonden.’

Het ‘iets’ was nog abstracter dan mijn verwaterde voornemen. Het had niet alleen geen trappen, het had helemaal niets. Het was een onbestaand huis.

In dat onbestaande huis is er een onbestaande plaats voor jou, verzekerde me de folder van de projectontwikkelaar. Geloof je me niet, surf dan maar eens naar onze

website, kijk, daar staat het. Een muisklik, en je kunt er zo in rondwandelen.

Dat deed ik. Ik kuierde van de living, voorbij het terras, naar de slaapkamer en de badkamer. Ik hoefde de kamers geen naam te geven, want die hadden ze al. Ze inrichten hoefde ik evenmin, ook dat was al gebeurd.

Ik kon me laten neerzakken in designfauteuils, me uitstrekken op een keurig opgemaakt bed, naar keuze een bad of douche nemen. Maar wanneer ik de kraan open draaide, kwam er geen water uit. Wanneer ik in de spiegel keek, zag ik niets. Ik werd op mijn beurt onbestaand.

En nu is het zover. Hier, vijfhoog in een toren van glas en beton, staat het te gebeuren. Een waterval van glanzend witte draden bakent de ontvangstruimte van het notaris-kantoor af. Voor die zijdeachtige muur staat een gifgroene zitbank. Op die bank zitten wij.

Is er een vervaarlijker locatie denkbaar om knopen door te hakken dan deze hangconstructie, de eerste in Europa? Het vooraanstaande architectenduo Léon Stynen en Paul De Meyer ontwierp ze voor oliegi-gant BP op de drempel van de jaren zestig van de twintigste eeuw. Een jonkie, vergeleken met mijn bejaarde onderkomen.

Tot dusver kende ik van dit iconische gebouw enkel de buitenkant, tijdens de eindejaarsperiode trekt een kerstboom van verlichte kantoorammen ieders aandacht. Blijkbaar is het vandaag voor mij een beetje feest, want voor het eerst mag ik in de omgekeerde richting kijken. Ik sta op en loop naar het raam.

Behalve het gebouw was ook de locatie, in de periferie en vlak bij grote verkeerswegen, baanbrekend. Binnen de kortste keren zouden zich hier nog meer grote ondernemingen vestigen. Maar nu ligt de anders zo drukke invalsweg er onder een grijze lucht verlaten bij. Buiten is het al even stil als binnen.

Ik tuur over de daken. Zoek in het patroon de concentrische cirkels van opeenvolgende stadsuitbreidingen.

Daar ergens, in dat spinnenweb van oude straten in de verte, bevindt zich het huis waaruit wij weldra vertrekken.

De receptioniste gaat ons voor naar het bureau, op een ovale tafel ligt de ontwerpakte al klaar. In mijn binnenoor dreunt het overbekende kinderliedje, maar dan met een gelegenheidsvariant. 'Een, twee, drie, vier, huisje van papier.'

In plechtig jargon wordt het door de notaris opgetrokken. Van je 'omvattende' en 'aangaande', van je 'gemelde vergunning' en 'tegensprekelijke staat', van je 'hierboven genoemd' en 'hieronder beschreven'. En als het bouwwerk van museumwoorden klaar is, wordt het ons plechtig toegeschoven.

Pennen krassen. Er wordt gelukgewenst, er worden handen gedrukt. We zoeven terug naar de begane grond, rijden terug richting spinnenweb. Als er dagen bestaan die je leven veranderen, dan moet deze er zo een zijn.

Hoe vaak zou ik dit sinds die allereerste keer hebben gedaan? Sleutel in het slot, voordeur openduwen, twee trapjes op en naar binnen. Het bestaande huis ligt er net zo bij als een uur of wat geleden. En toch is alles anders.

Ik leg de documenten van de notaris op de tafel. Zet er een fles champagne en twee geëtste coupes bij. De tafel is niet meer die uit de begindagen, een koopje uit het tuincentrum heeft de schragen met het houten blad vervan-

gen waarop mijn grootoom-kleermaker ooit mannenkostuums zat te naaien. Beter is het, mijn verzet tegen dure vastigheid getrouw, nooit geworden. Beter hoefde ook niet.

Dit is de tafel van lachen en huilen, van ruzies en verzoeningen, van laat ontbijten en stapels kranten lezen. Van heerlijke spijzen en overvloedige drank en urenlange gesprekken met vrienden of gasten uit de hele wereld. Oud of nieuw, bekend of onbekend, maar allen dierbaar – anders hadden ze hier niet gezeten.

Dit is de tafel van de kerstfeesten, toen onze vaders en moeders en ooms en tantes nog leefden. Toen het puzzelen was om geschikte plaatsen te vinden voor het legertje halfdove familieleden – ‘het was in de oorlog, wij zaten tegenover elkaar in de tram, toen vlakbij die bom viel, tja...’

Dit is de tafel waaraan zich in volle feestvreugde aan mij het beeld opdrong van ooit lege stoelen, en ik het inmiddels aangebroken gemis voorvoelde. Op één na, dat van mijn stiefkind, dat jaar na jaar groter werd. Dat ons, daar twijfelden we toen niet aan, allemaal zou overleven.

Vandaag is het de tafel van het verraad. Wij weten wat dit huis niet weet, dat zopas zijn lot is bezegeld. Binnenkort scheiden zich onze wegen, wij hebben andere muren verkozen boven deze muren. De kurk knalt, de bubbels paren, tussen de bestaande stenen toosten we op de onbestaande. Dat ons aan deze tafel spoedig een heel ander afscheid wacht, weten noch het huis, noch wij.

Noem het een poging om wat me volkomen irreëel lijkt enig realiteitsgehalte te verlenen. De dag na de ondertekening van het contract stap ik op de fiets en begeef me naar de straat die er volgens de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed al sinds ‘onheuglijke tijden’ ligt. In mijn geheugen krijgt ze pas nu een plek: hier ga ik dus wonen.

Op de hoek staat een protserig stadskasteel. Een bakstenen muur met lelievormige pieken loopt naar een inspiratieloos flatgebouw verderop. Achter die muur ligt mijn toekomstige werkelijkheid. Geen droom, geen nachtmerrie, alleen maar leegte.

Moet ik voor dit niets een huis opgeven dat – hoelang al? – bestaat? Laat ik een gok wagen, een eeuw of wat. Waarom vraag ik me dit nu pas af? Waarom weet ik nog altijd niets van het huis dat me een kleine halve eeuw onderdak heeft geboden? Vanwaar mijn onbegrijpelijke en ongebruikelijke onverschilligheid? De hele terugweg maakt het door mijn hoofd, op het ritme van de pedalen.

Thuis stal ik mijn fiets in de gang en loop terug naar buiten. Ik vat post aan de overkant van de straat en neem de gevel op, van boven tot beneden. Van het ossenoog boven de dakgoot, via het smeedijzeren balkon, naar de betraliede keldergraten en de schoenschraper naast de deur.